

Athetis hospes (Freyer, 1831) Nyugat-Magyarországon (Lepidoptera: Noctuidae)

SZEŐKE KÁLMÁN¹ & AVAR KÁLMÁN²

¹H-8000 Székesfehérvár, Tánacsics Mihály u. 4. 1/8 e-mail: szeokek@gmail.com

²H-9739. Nemescsó, Péterfy u. 33. e-mail: avarne54@gmail.com

SZEŐKE, K. & AVAR, K.: *Athetis hoppers* (Freyer, 1831) from Western Hungary (Lepidoptera: Noctuidae).

Abstract: One specimen of the Western Palearctic, mediterranean distributed species *Athetis hospes* (Freyer, 1831) was captured by a light trap in Oszkó, Western Hungary, on 6th of October, 2018. It is a new record for the Hungarian fauna. The species is spreading most likely from the Croatian and Slovenian seashore. Because of climate change and temperature rise, its presence is possible in other parts of Hungary, but stable population is highly questionable.

Keywords: *Athetis hospes*, Lepidoptera, faunistics, new record, Western Hungary

Bevezetés

Az *Athetis* (*Proxenus*) *hospes* (Freyer, 1831) (1. és 2. ábra) a Noctuidae lepkecsalád Xyleninae alcsaládjába tartozik. A meglehetősen gazdag, 148 fajt felölelő *Athetis* nemzetséget Európában csupán 5 faj képviseli. Ebből 4 faj (*A. gluteosa* (Treitschke, 1835), *A. furvula* (Hübner, 1808), *A. pallustris* (Hübner, 1808), *A. lepigone* (Möschler, 1860)) Magyarországon is elterjedt. Am, a főként a mediterráneumból ismert *Athetis hospes* (Freyer, 1831) magyarországi előfordulását eddig még nem észleltük (KOVÁCS, 1953, 1956, VARGA et al., 2004, PASTORALIS, BUSCHMANN & RONKAY, 2016).

Anyag és módszer

A Vas megyében, Vasvár közelében, Oszkón működő növényvédelmi fénycsapda 2018. október 6-án egy nőstény *Athetis hospes* (Freyer, 1831) példányt fogott (3. ábra). A lepke genitália vizsgálatát Ronkay László végezte el (4. ábra).

Eredmények

A faj európai előfordulását a múlt század elején ABAFI (1907), SPULER (1910), WARREN (1914) is tárgyalták. Teljeskörű elterjedését KARSHOLT & RAZOWSKI (1996), majd FIBIGER & HACKER (2008) ismertetik. Ismereteink szerint e nyugat-palearktikus

1. ábra: *Athetis hospes* hím példány, Görögország (Fotó Ronkay Gábor)

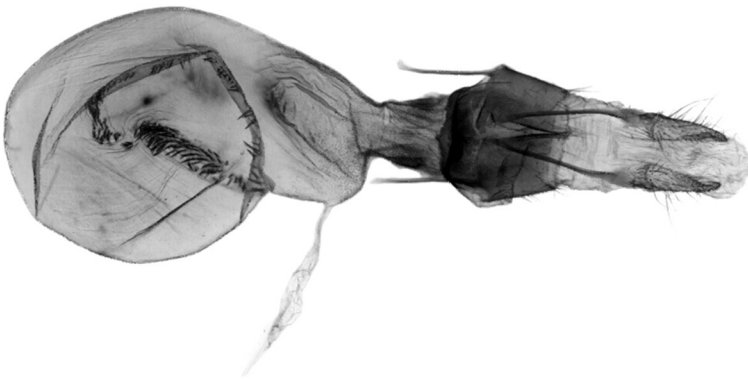

2. ábra: *Athetis hospes* nőstény példány, Olaszország (Fotó Ronkay Gábor)

3. ábra: *Athetis hospes* nőstény, Magyarország, Oszkó, 2018.10.06. (Fotó Szeőke Kálmán)

elterjedésű faj jelen van Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában, Korzikán, Szardínián, Szicíliában, Olaszországban, Svájcban, Ausztriában, Bulgáriában, Albániában, Görögországban, Krétán, Horvátországban, Dániában, Németországban és Nagy-Britanniában. Európán kívül Törökországban és Észak-Iránban is észlelték. Észak-afrikai előfordulását HACKER (2001) közölte. Végül, újabb előfordulása vált ismertté Belgiumból (PRINS, 2008) és Hollandiából (KUIJK & AALMEKINDERS, 2008).

4. ábra: *Athetis hospes* nőstény genitália, Magyarország, Oszkó, 2018.10.06. (Gen prep. et fotó Ronkay László)

Magyarországhoz legközelebb Horvátországban és Szlovéniában található. Mivel az utóbbi években számos melegigényes, mediterrán faj jelent meg (és telepedett meg) Magyarországon, az *Athetis hospes* (Freyer, 1831) további, alkalmi megjelenése is várható. Meghonosodása ugyanakkor kérdéses, jóllehet ismert tápnövényei (*Plantago*, *Epilobium*, *Nicotiana*, stb.) Magyarországon is előfordulnak.

Magyarország klímája az elmúlt évtizedekben melegebbé mutat, mely egyes déli elterjedésű, melegigényes fajok felbukkanásának, gyakoribb előfordulásának kedvez.

Tipikusan kétnemzedékes lepkefaj. A lepke május-június, valamint augusztus-szeptember (október) hónapokban repül. A nyári nemzedék hernyói július-augusztus hónapokban, a nyárvégi nemzedék hernyói átteelve október-április hónapokban találhatóak. A telelő hernyók hőigényét nem ismerjük, feltehetően melegigényesek, de legalább is mérsékelt hidegtűrők. Ezért kérdéses, hogy a melegebb, hazai telek, hernyóik áttelelését lehetővé teszik-e?

A faj magyar nevének a „mediterrán selymes-bagoly” elnevezést javasoljuk.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki Ronkay Lászlónak, hogy a lepke genitália preparátumát és annak fényképét elkészítette és annak közléséhez hozzájárult. Ugyancsak köszönet illeti Ronkay Gábort, hogy e faj számos európai példányának általa készített fényképét a rendelkezésünkre bocsájtotta és közlésükhöz hozzájárult.

Irodalom

- ABAFI A. L. 1907: Magyarország lepkéi. Budapest, 137 pp.
- FIBIGER, M. & HACKER, H. 2008: Amphipyridae – Xyleninae. – Noctuidae Europaeae. Vol. 9. Entomological Press Soro, 410 pp. + 12 color plates.
- HACKER, H. 2001: Fauna of the Nolidae and Noctuidae of the Levante with description and taxonomic notes. Esperiana 8: 1-315.
- KARSHOLT, O. & RAZOWSKI, J. 1996: The Lepidoptera of Europe Distributional. Apollo Books Stenstrup.
- KOVÁCS L. 1953: A magyarországi nagylepkek és elterjedésük. – Folia Entomologica Hungarica 6: 76-165.
- KOVÁCS L. 1956: A magyarországi nagylepkek és elterjedésük II. Folia Entomologica Hungarica 9: 89-140.
- KUIJK, H. VAN, AALMEKINDERS, A. 2008: *Athetis hospes* een nieuwe soort voor Nederland (Lepidoptera, Noctuidae). - Entomologische Berichte, Amsterdam 68(3): 106-107.
- PASTORALIS G., BUSCHMANN F. & RONKAY L. 2016: Magyarország lepkéinek névjegyzéke. (Checklist of the Hungarian Lepidoptera) e-Acta Naturalia Hungarica 12: 1-258.
- PRINS, W. DE 2008: *Proxenus hospes* a new species for the Belgian fauna. (Lepidoptera, Noctuidae, Hadeninae) – Phegea 36(3): 99-100.
- SPULER, A. 1910: Die Schmetterlinge Europas, 2 Stuttgart.
- VARGA Z., RONKAY L., BÁLINT Zs., LÁSZLÓ M. Gy., & PEREGOVITS L. 2004: A magyar állatvilág fajjegyzéke. (Checklist of the Fauna of Hungary), 3. kötet (Volume 3) Nagylepkek (Macrolepidoptera). Magyar Természettudományi Múzeum (Hungarian Natural History Museum) Budapest 1-111.
- WARREN, W. 1914: (In: Seitz) Gross-Smetterlinge der Erde.